

Без лікарської допомоги, за винятком традиційних методів лікування травами, тривалість життя в'язнів цих таборів була гнітюче короткою.

На світанку людей відправляли у малярійні болота, де вони по дванадцять годин на день розчищали джунглі в безуспішних спробах відвоювати у них нові посівні угіддя. На заході вони поверталися до табору.

Полпотівці після приходу до влади розірвали дипломатичні відносини з усіма країнами, не працювали поштовий і телефонний зв'язок, в'їзд у країну та виїзд із неї були заборонені. Камбоджійський народ виявився ізольованим від усього світу. Єдиним союзником, на якого орієнтувався Пол Пот у своїй зовнішній політиці, був Китай.

Радянський уряд радо вітав новий комуністичний режим у Камбоджі, але навіть із СРСР Пол Пот вирішив не встановлювати жодних зв'язків [5, с. 129–130].

У грудні 1978 р. в'єтнамські війська, які протягом багатьох років конфліктували з червоними кхмерами через спірні прикордонні райони, силами кількох мотопіхотних дивізій за підтримки танків вступили на територію Камбоджі. Країна прийшла в такий занепад, що через відсутність телефонного зв'язку доводилося доставляти бойові донесення на велосипедах.

«Червоні кхмери», яким завдали серйозної поразки, відступили на захід країни, до кампучійсько-тайського кордону. Сам Пол Пот зміг утекти з країни. Від повного розгрому їх врятувала тільки підтримка Китаю, Таїланду та США. Кожна з цих країн переслідувала свої інтереси. Американці, наприклад, намагались запобігти посиленню позицій у регіоні прорадянського В'єтнаму і заради цього краще було закрити очі на підсумки діяльності режиму Пол Пота [4, с. 189–190].

А підсумки були вражаючі. За 3 роки 8 місяців і 20 днів червоні кхмери повернули країну в середньовіччя. У протоколі комісії з розслідування злочинів режиму Пол Пота від 25 липня 1983 р. говориться, що за період між 1975 та 1978 рр. померли 2 746 105 осіб, з яких 1 927 061 селян, 305 417 робітників, службовців, 48 359 представників національних меншин, 25 168 ченців, близько 100 письменників і журналістів, а також кілька іноземців. Ще 568 663 людей зникло безвісті або померло в джунглях. Загальна кількість жертв оцінюється у 3 374 768 осіб.

У липні 1979 р. в Пномпені був організований Народно-революційний трибунал, який заочно судив лідерів червоних кхмерів. 19 серпня 1979 р. суд визнав Пол Пота і його найближчого сподвижника Ієнг Сарі винними у геноциді та заочно засудив їх до смертної кари з конфіскацією всього майна.

Помер Пол Пот 15 квітня 1998 р. Представники червоних кхмерів заявили, що колишнього лідера підвело серце. Є, однак, версія, що його отруїли [1].

Не дивлячись на всю свою жорстокість, Салот Сар, який прославився під партійною кличкою Пол Пот, був абсолютно нетиповим диктатором. Перебуваючи на вершині влади, він дотримувався абсолютної аскези, харчувався бідно, носив непомітну чорну гімнастерку та не привласнював цінності репресованих, оголошених «ворогами народу». Величезна влада не розбестила його. Він не мав ні палаців, ні автомобілів, ні розкішних жінок, ні особистих рахунків у банку.

Не було і жодного культу особи та жодних портретів вождя. Ніхто в цій країні навіть не знав, хто ними править. Вождь і його соратники були безіменні й називали один одного не по іменах, а за номером: «товариш перший», «товариш другий» – і так далі. Сам же Пол Пот узяв собі скромний вісімдесят сьомий номер, він так і підписувався під своїми декретами та наказами: «Товариш 87».

ЛІТЕРАТУРА

1. Добрий дедушка Пол Пот. – Режим доступу: <http://telegrafua.com/world/13549/>
2. Исторический форум. – Режим доступу: <http://istroya.ru/forum/?showtopic/>
3. Козицький А. М. Новітня історія Азії та Африки / А. М. Козицький. – Львів: Афіша, 2003. – Ч 3. – 430 с.
4. Новейшая история стран Азии и Африки: XX век / Под ред. А. М. Родригеса // Учеб. для студ. высш. учеб. заведений: В 3 ч. – М.: Владос, 2001. – Ч 2. – 320 с.
5. Сергійчук І. М. Новітня історія країн Азії та Африки (1918 – кінець XX ст.) / І. М. Сергійчук. – Суми: Університетська книга, 2003. – 288 с.

Сагайдачна К.

Науковий керівник – доц. Райківський І.Я.

ПОЛЬЩА ПІД ЧАС НІМЕЦЬКОЇ ОКУПАЦІЇ (ВЕРЕСЕНЬ 1939 Р. – ЧЕРВЕНЬ 1941 Р.)

З проголошенням незалежності України зріс інтерес до вивчення історії країн Центрально-Східної Європи, зокрема історії Польщі. У вересні 1939 року Польща стала об'єктом агресії з боку гітлерівської Німеччини, як не намагалися європейські політики «умиротворити» агресора, конфлікт переріс у Другу світову війну. Серед цілої низки історичних праць на тему польського питання напередодні війни, німецької окупації Польщі, мало уваги приділялося питанням умов життя польського народу на початку Другої світової. Ця тема і досі залишається малодослідженою.

У сучасному світі, на тлі російської агресії щодо України та реакції на неї в європейському суспільстві, мимоволі проводиться паралель з подіями Другої світової війни. На даному етапі міждержавних стосунків між Україною і Польщею розвиваються у сприятливому руслі, тому важливо більше дізнатися про життя сусіднього народу в початковий період війни.

Метою роботи є об'єктивне висвітлення умов життя поляків після реалізації таємного протоколу Молотова –Ріббентропа.

1 вересня 1939 р. о 4 год. 45 хв. залпи німецького броненосця “Шлезвіг-Гольштайн” на польській прикордонній заставі, на косі Вестерплатте розпочали Другу світову війну. Одночасно німецькі збройні сили без оголошення війни наступали на польську територію з півночі, заходу і півдня. Польські війська чинили запеклий опір агресору, але змушені були відступити, щоб не потрапити в оточення. Незабаром польські збройні сили були розчленовані на чотири частини і змушені пробиватися з оточення. 3 вересня, виконуючи свої договірні зобов'язання, Великобританія і Франція оголосили війну Німеччині, але не розпочали активних воєнних дій на Заході, поклавши початок так званій “дивній війні”. [4, с.78].

Між тим, 6 вересня розпочалося створення нової лінії польської оборони по ріках Нарва, Вісла, Сян. Однак німецькі танкові частини досягли цього рубежу швидше, ніж відступаючі польські війська. У ніч на 7 вересня польський уряд і командування залишили Варшаву і практично втратили контроль над розчленованими арміями. [5, с. 121].

У ході наступу німецькі війська перейшли далеко на схід за лінію, визначену таємним протоколом пакту Ріббентропа-Молотова. 17 вересня керівництво СРСР дало наказ Червоній Армії перейти радянсько-польський кордон. Війська Червоної армії не зустріли значного опору з боку дезорієнтованих польських частин. Польські керівники, які на той час перебували в Коломиї, не сподівалися на такий розвиток подій і не були готові до війни на два фронти. Е. Ридз-Смігли оголосив по радіо директиву “не вступати в бої з більшовиками”, а польські гарнізони виводити до Румунії або Угорщини. Упродовж короткого часу радянські війська при повній чисельній перевазі оволоділи теренами до Буга і Білостока. [1, с. 305].

Польська армія фактично була розбита й тільки окремі частини та з'єднання продовжували ще певний час чинити опір. У ході бойових дій загинуло близько 70 тис. польських солдат і офіцерів, понад 130 тис. були поранені, у полон потрапили понад 500 тис. Понад 90 тис. перетнули кордон Румунії та Угорщини, де були інтерновані [2,с.508].

28 вересня 1939р. в Москві було підписано новий Договір про дружбу і кордони між СРСР і Німеччиною. Згідно з ним кордон між радянською і німецькою зонами окупації повинен був пролягати вздовж рік Нарва, Буг, Сян. Таким чином, було здійснено поділ земель Речі Посполитої, за яким 48,5 % території перейшли під владу Німеччини, а 50 % – СРСР. Цей акт у свідомості багатьох поляків ототожнювався з “четвертим поділом” Польщі. [4, с. 122].

А.Гітлер 8 жовтня 1939р. спеціальним розпорядженням поділив окуповані землі на дві частини: землі на схід від Вісли, а також Сілезія та Помор'я були включені до складу Рейху як німецькі території, решта земель були об'єднані в Генеральне губернаторство для окупованих польських теренів зі столицею в Кракові. Генеральне губернаторство (ГГ) було призначене для розселення поляків та їхнього використання як дешевої робочої сили. Майже відразу після окупації на землях, що увійшли до Німеччини, розпочалася політика репресій, депортацій і терору. Населення було позбавлене права власності, користування транспортом, створення будь-яких організацій, участі в культурних і політичних заходах. Були закриті польські навчальні заклади, театри, музеї тощо, усі польські установи перейшли під контроль німців. Поляків трактували як “напівлюдей”, за будь-які порушення загрожувало суворе покарання, включно зі смертним вироком. Спеціальні суди виносили швидкі вироки [6, с. 41].

У перші тижні окупації з метою залакати населення німці провели масові арешти і розстріляли близько 16 тис. осіб. Широкого розмаху набуло примусове переселення поляків до Генерального губернаторства. Однак недостатня кількість німців, змусила окупантів шукати нових резервів серед місцевого населення. Для цього було проведено записи частини поляків, які мали хоча б віддалені родинні зв'язки з німцями, до німецького національного списку (фольксдойчі). Окупанти розпочали онімечення дітей “з рисами німецької нації”, безпритульних тощо. Закривалися польські костели, а священників відправляли до концтаборів або депортували до ГГ.

Політика гітлерівської Німеччини в Генеральному губернаторстві була дещо іншою [2, с. 517]. ГГ становило окуповану зону, яка перебувала під повним контролем й управлінням німців. Генерал-губернатором був призначений член німецького уряду Ганс Франк. Навесні 1941 р. ГГ було визнано тереном німецького “життєвого простору”, призначеного в перспективі для німецької колонізації. У ГГ було збережено права поляків на власність, дозволено створення під контролем німців окремих самоврядних і культурних організацій. Поляки були допущені до нижчих ланок адміністрації без права займати керівні посади, зберігалася так звана “гранатова” поліція. Були закриті всі навчальні заклади, культурні установи. Гітлерівські репресії й терор у ГГ спочатку не були масовими. Їх грізним провісником став арешт 6 листопада 1939 р. професорів і викладачів Ягеллонського університету і Гірничої академії в Кракові. Навесні 1940 р. окупанти почали проводити регулярні репресивні акції [6,с.46]. Навесні 1940 р. гітлерівські керівники розпочали створення великих концентраційних таборів,

призначених для утримування великих мас політичних противників, військовополонених, осіб, призначених до знищення. Перші великі концтабори з'явилися 1940-1941 рр. в Освенцімі, Майданеку, Трєблінці. Загалом на польських землях було 200 концтаборів. Особливою жорстокістю відрізнялася гітлерівська політика стосовно євреїв. У планах гітлерівців було цілковите їх винищення ("голоко́ст") [4, с.135]. Подібна політика проводилася гітлерівцями стосовно циган.

Впродовж війни матеріальне становище польського населення постійно погіршувалося. На початку окупації гітлерівці заморозили заробітну плату, в той час як ціни постійно зростали. Населення міст було змушено за безцінь продавати цінні речі, меблі, одяг, щоб не померти з голоду. У найгіршому становищі була інтелігенція, яка тепер працювала на підсобних роботах. Дещо кращим було становище сільського населення. Німці сприяли селянським господарствам, вимагаючи взамін великих контингентів. Явище "свідомої колаборації" з окупантами не набуло поширення. [2, с.515].

Таким чином, становище польських земель після гітлерівської окупації було вкрай важким. Польська армія не мала сил, щоб протистояти збройним силам Рейху, вона була погано підготовлена до нападу. Крім того, вирішальним фактором було й те, що Польща з трьох сторін була оточена німецькими корпусами. Союзники не спішили виконувати свої зобов'язання, розуміючи, що при такому розкладі сил саме їм доведеться брати на себе основну частину боротьби з окупантом. Щодо населення Польщі, то його умови життя були катастрофічними. Закривалися школи, вищі навчальні заклади, полякам було заборонено займати урядові посади, відвідувати культурні заклади. Крім того, цей період характеризувався значними репресіями з боку німецької окупації. Створювалися концтабори, людей вивозили на роботу на територію Німеччини, проводилася політика терору і репресій щодо інтелігенції та духовенства.

ЛІТЕРАТУРА

1. «Бліцкриг» в Європі, 1939–1941: Польща / Проєктор Д. М. — М.: ООО «Видавництво АСТ», 2004. — 477 с.
2. Історія Польщі: Від найдавніших часів до наших днів. Зашкільняк Л.О., Крикун М.Г. Львів: ЛНУ ім. І.Франка, 2002. — 752 с.
3. Вільям Ширер. Зліт і падіння третього рейху (Том 1,2) — пер. з англ. Ржешевський О.А. — М.: Воєніздат, 1991.)
4. Дяков В.А. Коротка історія Польщі. З найдавніших часів до наших днів / Дяков В.А. — Москва: Наука, 1993. — 528 с.
5. Цветков С.Е. Міжнародні відносини і зовнішня політика в 1917-1945 роках / Цветков С.Е. — К.: Либідь 1997. — 232 с.
6. Лиддел Гарт Б.Г. Вторая мировая война. — М.: АСТ, 1999 — 680 с.
7. Події, що передували Другій світовій війні. Режим доступу: <http://www.antifaschistischen-linke.tk>

Безпалько Б.

Науковий керівник – доц. Григорук Н. А.

ОСОБЛИВОСТІ ІСПАНСЬКОЇ ЕКСПАНСІЇ В ЛАТИНСЬКУ АМЕРИКУ

У XVI ст. Англія та Іспанія конкурували за геополітичні сфери впливу. Кожна намагалася різними способами дискредитувати суперницію. В цьому аспекті постала проблематика іспанської експансії Латинської Америки. Саме англійська пропаганда розповідала про Іспанію, як країну кровожерливих вбивць і релігійних фанатиків. В історії ця гіперболізація отримали назву «чорні легенди» – від іспанського «leyenda negra». Вони стосувалися багатьох сфер, однією з яких була нібито варварська колонізація Іспанією Південної Америки. Оскільки іспанські монархи носили титул «католицьких», чутки стали активно використовуватися і іншими протестантськими країнами – Голландією, а потім Північною Америкою. Вони настільки увійшли в свідомість людей, що навіть багато сучасних католиків: священники, монахи, миряни виступали проти святкування 500-річчя відкриття Америки Колумбом, яке відзначалося в 1992 р. [6].

Як ми бачимо зазначена тема активно використовується на історичному, культурному і релігійному рівнях. Особливо ідею «кривавої» конкїсти підтримували та розвивали протестантські держави. Та й сьогодні переважна більшість суспільства безапеляційно висловлює думку щодо жахливих злочинів іспанців. Тому, зазначена проблематика є актуальною і потребує детального вивчення.

Запропонована тема була предметом дослідження таких науковців як: В. Рубель; В. Талах [2], С. Купрієнко; Бернардино де Саагун [1], І. Хемонд [7], та ін.

Мета роботи: розкрити особливості процесу колонізації іспанцями Латинської Америки та визначити позитивні і негативні процеси, які супроводжували експансію.

Основними завданнями роботи є: проаналізувати джерельну базу питання, з'ясувати причини завоювання і його наслідки.

Іспанці шукали нових торговельних шляхів і вирішили скористатися шансом, який надали їм теорії моряка з Генуї, Христовфора Колумба. На його думку, достатньо було проробити 4200 миль на захід від Іспанії, щоб опинитися в «Індіях». Отримавши підтримку іспанського двору – короля Фердинанда і королеви Ізабелли, – Колумб спорядив маленький флот з трьох вітрильних суден, які вийшли в плавання в серпні 1492 р. Через два місяці він висадився на одному з Багамських островів, що отримав з його легкої руки назва Сан-Сальвадор. Будучи впевненим, що досяг берегів Індії, Колумб